

KOULU TURVAPAIKKANA?

– oppilaan psyykkistä hyvinvointia edistämässä

Jyväskylä 5.11.2015

”Pitäisi olla semmosta lämpöä” – VÄLITTÄVÄN OPETTAJAN 10 TEESIÄ

Tanja Äärelä

KT, yliopistonlehtori, Lapin yliopisto
erityisluokanopettaja, Rovaniemen sairaalakoulu

OPETTAJUUDEN LAATUKRITEEREITÄ

Opettaja, **VAIKUTATKO OPPILAISIISI**

HYVÄSSÄ vai PAHASSA?

- ♥ Oletko SAATAVILLA jokaiselle oppilaallesi ja LÄSNÄ kohtaamistilanteissa?
- ♥ OSOITATKO teoin ja sanoin, että VÄLITÄT oppilaastasi – siitä äänekkäimmästään?
- ♥ KYSYTKÖ kuulumisia? KUUNTELETKO vastauksen? ARVOSTATKO?
- ♥ KUNNIOITATKO oppilaasi VANHEMPIA ja TUETKO heitä kasvatustehtävässään?
- ♥ Oletko AITO ja OIKEUDENMUKAINEN – JOHDONMUKAINEN?
- ♥ Huomaatko OPPIMISEN HAASTEET? Vietkö huolesi erityisopettajan tietoon?
- ♥ Huolehditko osaltasi, että oppilaasi OPPISIVAT OPPIMAAN – ne heikoimmatkin?
- ♥ Huomaatko SOSIAALISET ONGELMAT? TARTUTKO niihin rakentavasti?
- ♥ YLLÄPIDÄTKÖ tunnetta, että oppilaasi on AINA tervetullut kouluun – pinnattuaankin?
- ♥ SAAKO jokainen oppilaasi riittävän usein MYÖNTEISTÄ PALAUTETTA?
- ♥ HUOLEHDITKO, että kukaan EI JÄÄ YKSIN eikä ketään muutoin KIUSSATA?
- ♥ HYMYILETKÖ – hyödynnätkö joskus HUUMORIA? YMMÄRRÄTKÖ huumoria?
- ♥ Toimitko AIKUISENA haastavissa tilanteissa? Saako oppilaasi Sinusta MYÖNTEISTÄ MALLIA käyttäytymiselleen?
- ♥ NÄETKÖ virheitäsi? OSAATKO PYYTÄÄ tarvittaessa ANTEEKSI?
- ♥ Huolehdihan OMASTA HYVINVOINNISTASI ja JAKSAMISESTASI?
- ♥ NÄKYKKÖ toiminnassasi, että **JOKAINEN OPPILAASI on lähtökohtaisesti ARVOKAS SELLAISENA KUIN ON, ei ”sitten kun” tai ”mutta kun”?**

**1. Opettaja, oletko
SAATAVILLA jokaiselle oppilaallesi
ja LÄSNÄ kohtaamistilanteissa?**

2. Opettaja, KUUNTELETKO OPPILAITASI?

**3. Opettaja,
HUOMAATKO KIITTÄÄ –
annatko tunnustusta
jo tehdystä työstä
vai odotatko aina vain enemmän,
koska näet oppilaasi alisuoriutuvan?**

**4. Opettaja,
TEETKÖ
YHTEISTYÖTÄ
HUOLTAJIEN KANSSA?
Kunnioitatko oppilaasi
vanhempia ja tuetko heitä
heidän kasvatustehtävässään?**

**5. Opettaja,
OPETATKO KAIKKIA
oppilaitasi?**

6. Opettaja, NAUTITKO TYÖSTÄSI?

**7. Opettaja,
ANNATKO ANTEEKSI –
OSAATKO tarvittaessa itse
PYYTÄÄ anteeksi?**

8. Opettaja, TOIVOTATKO Tervetulleeksi kouluun?

Tilanne	Koulusta putoamista edistävä reagointi	Koulusta putoamista ehkäisevä reagointi
Oppilas tulee myöhässä oppitunnille.	<i>"Olet 17 minuuttia myöhässä. Miten sanotaan? Pyydetään anteeksi, kun tullaan myöhässä. Yritäpä huomenna tulla ajoissa."</i>	"Kiva kun tulit." → kahdenkeskinen aika oppilaan kanssa → oppilaan kuuleminen → koulu- ja kotitilanteiden kartoittaminen
Oppilas ei ole tehnyt läksyjään.	<i>"Tämä on jo neljäs kerta tällä viikolla. Sinulla on kyllä huomiseksi jo todella paljon läksyä."</i>	"Kiva kun tulit." → kahdenkeskinen aika oppilaan kanssa → oppilaan kuuleminen → koulu- ja kotitilanteiden kartoittaminen
Oppilas huutaa: "Vittu, sinun vika, kun piti tulla tänne. Saatanan paska!" (Äärelä 2012, 241.)	<i>"Pa-pa-pa-pa-rehtorille-pa-pa-soitan-kotiin-pa-pa-jälki-istuntoa-pa-pa-nyt-pyydät-anteeksi-pa-pa ..."</i>	Syvä keskittyminen ja: "Kiva kuitenkin kun tulit." → kahdenkeskinen aika oppilaan kanssa → oppilaan kuuleminen → koulu- ja kotitilanteiden kartoittaminen

9. Opettaja, USKALLATKO PUUTTUA?

**10. Opettaja,
PIDÄTKÖ HUOLTA
ITSESTÄSI?**

STAY STRONG!

*”Kyllä se aika paljon vaikutti
minkälainen ilme opettajalla oli naamalla,
se se oli, että siitä oikeestaan lähti se homma,
että alako vituttaa tai ei.”*

♥ **KIITOS!** ♥

JULKAISTUT TUTKIMUKSENI

- Äärelä, T. 2012. **“Aika palijon vaikuttaa minkälainen ilime opettajalla on naamalla” – Nuoret vangit kertovat peruskouluajoistaan.** Väitöskirja. Rovaniemi: Lapland University Press.
- Äärelä, T. 2013. **The teacher’s look means the world. A study of young prisoners school-time experiences.**
- Äärelä, T. 2014. **Välittävän opettajan 10 teesiä.** Teoksessa K. Määttä & S. Uusiautti (toim.) Voimaa välittävästä tutkimuksesta. Kasvatusalan konferenssi 6.–7.10.2014. Rovaniemi: Lapin yliopisto, 21–30.
- Äärelä, T., Määttä, K. & Uusiautti, S. 2014. **Young prisoners’ experiences of the positive factors of small group teaching during their basic education – Toward the Pedagogy of Preventing Social Exclusion.** Journal of Studies in Education 4 (4), 45–67.
- Äärelä, T., Uusiautti, S. & Määttä, K. 2014. **“The teacher should not just boss around all the time”. Good teacherhood in the light of young prisoners’ experiences.** Problems of Education in the 21st Century 60 (60), 10–22.
- Äärelä, T., Määttä, K. & Uusiautti, S. 2015. **”When you feel that your teacher cares, you cuss less at her”. Young prisoners thinking back at their teachers.** Education Science and Psychology 3 (35), 77–89.